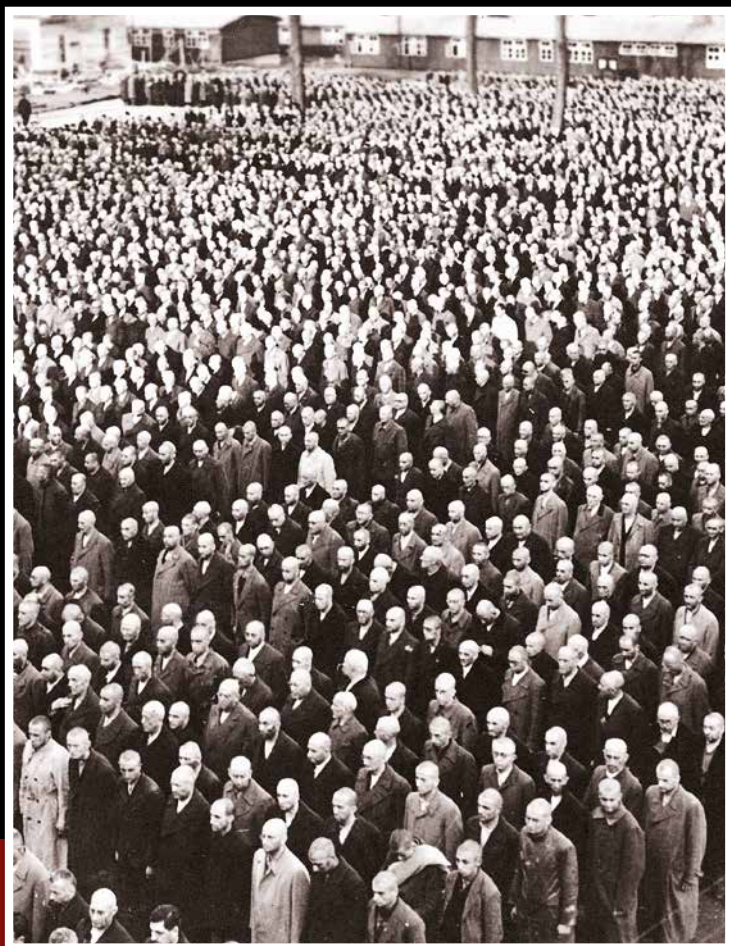

Flint Whitlock

BUCHENWALD PEKLO NA KOPEČKU

Každodenní život mezi mučením, hladověním
a pseudolékařskými pokusy

COSMOPOLIS

III. ČÁST
TRILOGIE

COSMOPOLIS

Flint Whitlock

BUCHENWALD - PEKLO NA KOPEČKU

**Každodenní život mezi mučením,
hladověním a pseudolékařskými pokusy**

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

BUCHENWALD: HELL ON A HILLTOP (BUCHENWALD TRILOGY)

Copyright © Flint Whitlock

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2016

Z anglického originálu *Buchenwald: Hell on a Hilltop (Buchenwald Trilogy)*,
vydaného v roce 2011 v nakladatelství Cable Publishing,
přeložil Martin Vondrášek

Odpovědná redaktorka Dana Řezníčková

Korektura Luděk Skok

Obálka, grafická úprava a sazba Tomáš Brejcha

Vydala Grada Publishing, a. s. pod značkou COSMOPOLIS

v Praze 2016 jako svou 6287. publikaci

Tisk CPI Moravia Books, s. r. o.

Grada Publishing, a. s., U Průhonu 22, Praha 7

ISBN 978-80-271-9316-5 (ePub)

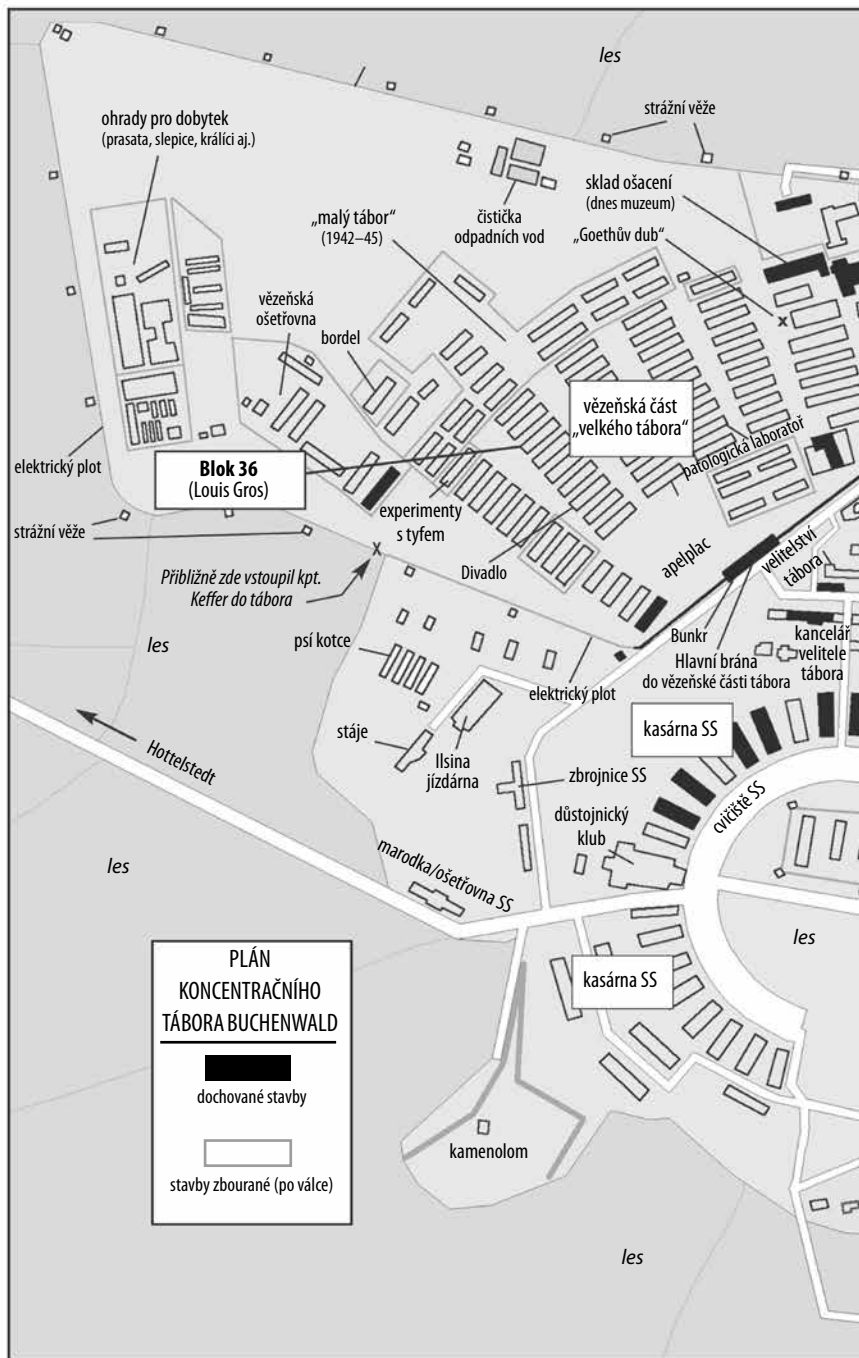
ISBN 978-80-271-9315-8 (pdf)

ISBN 978-80-247-5441-3 (print)

Obsah

Prolog	11
Úvod	17
1 Peklo ve výstavbě	25
2 Buchenwaldské bestie .	39
3 Komnata hrůz	59
4 Z lidí se stávají monstra	71
5 Co svět věděl	85
6 Dáblovi doktoři	107
7 Pomatený doktor .	127
8 Superzbraně .	133
9 Lhostejnost oficiálních míst .	155
10 Buchenwald, s. r. o.	163
11 Děti trpí	181
12 Konec se blíží	187
13 Nic pro princezny	195
14 Spadlí na zem	201
15 Mise č. 132	209
16 Život v ruinách	223
17 Začátek konce	231
18 Třetí armáda jde na pomoc	251
19 Utrpení v Ohrdrufu	261
20 Vyklizení Buchenwaldu	281

21	Obsazení Ohrdrufu	289
22	Osvobození Buchenwaldu	303
23	Pád Výmaru	317
24	Ike v Ohrdrufu	325
25	Patton v Buchenwaldu	335
26	Cíl turistů	359
27	Nepřipravení	373
28	Pochod do zapomnění	387
29	Spravedlnost?	397
	Epilog	413
	Poděkování	415
	Poznámky	419
	Seznam literatury	431

**PLÁN
KONCENTRAČNÍHO
TÁBORA BUCHENWALD**

■ dochované stavby

□ stavby zbourané (po válce)

Prolog

V pondělí 16. dubna 1945 byl krásný, teplý jarní den. Po dlážděné cestě lemované stromy, která vedla z rozbombardovaného německého města Výmar na kopec Ettersberg, se plahočilo dlouhé procesí civilistů, mnozí z nich ve svém nejlepší oblečení, v obleku s kloboukem či v šatech, s vyleštěnými botami. Silnice vedla do příkrého kopce a před sluncem se nebylo kde schovat; těch pár bílých obláčků nemohlo nijak zmírnit horko a vyčerpávající pochod. Někteří muži si sundali saka a přehodili si je přes rameno. Občas se někdo zastavil, aby si otřel čelo kapesníkem. Americký voják ho puškou okamžitě pobídl, aby se nezařadil a pokračoval dále.

Jak těch více než tisíc mužů a žen šlapalo nahoru do kopce, skoro nepromluvili a potichu uvažovali nad tím, co tam nahoře budou muset proti své vůli spatřit. Samozřejmě že se říkalo, že nahoře na Ettersbergu – jediné dominantě, která ční nad jinak jen mírně zvláštějším okolím Výmaru – měl nyní se hroutící nacistický režim už od roku 1937 v provozu koncentrační tábor.

Tento tábor s rustikálním jménem „Buchenwald“, což znamená „bukový les“, byl pro většinu obyvatel Výmaru víc než jen nějakou povídkou; v roce 1937 se místní časopis nacistické strany *Thüringer Gauzeitung* jen hemžil články o novém internačním táboře, který se staví na kopci – táboře, který bude představovat ekonomickou vzpruhu pro celé okolí. Mnoho obyvatel to považovalo za *quid pro quo* – odměnu za dlouhá léta, kdy zachovávali loajalitu nacistické straně.

Tisíc občanů Výmaru se na rozkaz generála Pattona seřadilo na hlavním nádraží a čekají, až budou odvedeni na Ettersberg, aby se 16. dubna 1945 poprvé podívali do koncentračního tábora Buchenwald. Z toho, co zde uvidí, budou v šoku. (U.S. National Archives)

Mnoho esesáků často chodilo celá léta do hospod po Výmaru, a když jim *bier* a *schnapps* rozvázaly jazyk, často se poměrně otevřeně rozpovídali o lágru nahore na kopci. Desítky špinavých a vyhublých vězňů v pruhovaných mundúrech se také objevily v ulicích a uklízely trosky po tom strašném dni 9. února 1945, kdy nálet amerických bombardérů obrátil většinu historického jádra města v trosky. Každý, kdo žil v okolí hlavního nádraží nebo železničních kolejí vedoucích

na kopec, si už dávno nemohl nevšimnout těch desítek a desítek vlaků plných vězňů, které přijížděly nebo odjížděly z tábora na kopci.

A pak tu také byl onen všudypřítomný těžký šedý kouř, který se vznášel nad městem a který s sebou přinášel ten nezaměnitelný a nezapomenutelný zápach spálených lidských těl.

Nebylo moudré, aby obyčejní lidé kladli nacistickému režimu, který se chopil moci před pár lety, příliš otázek. I když se někteří stavěli proti Adolfu Hitlerovi (ačkoliv ve Výmaru a okolí měli nacisté velké množství nadšených podporovatelů dlouho předtím, než se Hitler stal kancléřem), dobře věděli, že kdo bude nesouhlasit, hlasitě oponovat nebo jakkoliv zpochybňovat to, co se odehrává pod hypnotizujícím znakem hákového kříže, brzy zmizí. V mnoha případech i s celou rodinou. Bylo zkrátka lepší (a zdravější) zavřít oči, uši i rozum a předstírat, že člověk neviděl, neslyšel, ani neví, co že se to nahore na Ettersbergu děje.

Avšak teď byla mezi troskami Výmaru americká armáda a se všemi svými puškami a tanky se ty hordy vojáků tvářily a chovaly, jako by byli nějakými hrdinnými dobyvateli. A zrovna včera nějaký americký generál – prý se jmenoval Patton – oznámil novému úřadujícímu starostovi Výmaru, že ráno 16. se má tisíc občanů připravit, že napochodují na kopec do lágru, aby viděli, jaká zvěrstva tam vlastníma rukama napáchali jejich krajané. Proto teď šlapali nahoru.

DOBŘE OBLEČENÍ, ALE ZPOCENÍ chodci postupovali v průvodu nahoru a stále vpřed. Jak se blížili k hřebeni kopce, prošli kolem oblíbené třiačtyřicet metrů vysoké rozhledny s cimbuřím známé jako *Bismarckturm* – Bismarckova rozhledna – impozantní stavby věnované milovanému zesnulému pruskému kancléři Bismarckovi a jeho „druhé říši“ –, ze které byl krásný výhled na město, a díky tomu se okamžitě po svém otevření o čtyřicet let dříve stala oblíbeným místem schůzek, svateb a pikniků.

Když se doplahočila ještě pár set metrů výše po cestě, dosáhla skupina hřebene a uviděla, co před ní bylo posledních osm let skrýváno.

Po levé straně měli garáže a servisní budovy, využívané oddílem SS, který v táboře trvale sídlil. Přes silnici, po jejich pravé straně, stále ještě byly zčernalé ruiny továrny Wilhelm Gustloff-Werke II, kde se kdysi vyráběly komponenty některých německých tajných zbraní (žádní civilisté nevěděli přesně jakých) a která byla vybombardována přesným americkým náletem před osmi měsíci.

O kousek dál, za blokem kanceláří a dalších nízkých budov využívaných SS, stála dvoupatrová budova hlavní brány a oficiální vchod

Akvarelová črta
na pohlednici
z roku 1902,
na které je
Bismarckturm
na Ettersbergu.
(autorova sbírka)

do tábora, kde byl v ocelové bráně vykováný nápis *Jedem das Seine*. Před bránou na ně čekali další američtí vojáci spolu s vychrtlými lidmi v otrhaných pruhovaných uniformách.

Této tisícovce výmarských měšťanů byla brána otevřená dokořán a zvala je dovnitř. Pattonův pobočník, plukovník Charles Codman, napsal své ženě: „Kdybys nevěděla, co tam je, považovala bys to za vstup do podřadného zábavního parku.“

Noví američtí vlastníci tábora – tábora, o kterém Výmařané slyšeli od jeho vzniku před osmi lety v roce 1937 šeptat tolik historek – ho teď otevřeli jen pro ně. Nebude tu však žádné cukroví, žádný ovocný punč či pugéty květin ani usměvavé hostesky a smyčkový kvartet.

Obyvatelé Výmaru proudí hlavní bránou tábora a začínají tak 16. dubna 1945 nucenou komentovanou prohlídku Buchenwaldu. V překladu nad bránou je sotva patrný nápis: *Mein Vaterland, Recht Oder Unrecht* – „Má otcina, ať už dobrá či špatná.“
(Foto U.S. National Archives)

Jejich hostiteli budou američtí vojáci s pochmurnými výrazy na tvářích a vybraná skupina strašně vyhublých bývalých vězňů a určitě svým „hostům“ předvedou všechno, co před nimi správci tábora dosud skrývali.

Ve vzduchu byl ten nezaměnitelný pach smrti a nosy německých civilistů ho vdechly.

Představení plné hrůzy právě začínalo...

Úvod

VYSOKO NA KOPCI nad německým barokním městem Výmar je dodnes ošklivá jizva, která hyzdí jinak krásnou venkovskou scenerii. Kopec vysoký 478 metrů se jmenuje Ettersberg. Před rokem 1937 se na jeho vrcholku rozkládal nádherný, nedotčený bukovo-dubovo-jedlový les. Všude byl slyšet zpěv ptáků a v královské honitbě se lesním podrostem proháněla hojná divá zvěř. Nedaleko od vrcholu stále stojí královský letní zámek. Na tento kopec chodil Johann Wolfgang Goethe – jeden z nejvýznamnějších spisovatelů a filozofů všech dob –, aby zde odpočíval, rozjímal a čerpal inspiraci.

Pak se během horkého a slunečného léta roku 1937 stalo něco, co navždy změnilo tvář krajiny. 15. července se po klikaté silnici z Výmaru na Ettersberg pomalu a hlučně vyškřábal konvoj nákladních aut přivázejících vězně z koncentračního tábora Sachsenburg, ležícího jihovýchodně od Výmaru nedaleko československých hranic. Za křiku, nadávek a rozkazů ozbrojených stráží, štěkotu a vrčení jejich psů, zmítajících se na řetězech nakrátko, vyskákali z korb vystrašení a zmatení vězni. Vyfasovali kladiva, pily a plechovky hřebíků a strážní jim řekli, ať se dají do práce – *Schnell!* To, co stavěli, se jim stane novým domovem – koncentračním táborem, který dosud neměl ani jméno.

Brzy, asi s poukazem na zalesněné okolí, se mu začalo říkat koncentrační tábor Bukový les čili – jak je mnohem známější – německy *Konzentrationslager* (neboli *KL*) *Buchenwald*. Jako výsměchem